

Warszawa, 2007-03-08

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

604/267/O3/2007

Pan Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Andrzeja Persona podczas 27. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 8 lutego 2007 r. w sprawie zwolnienia i ponownego przywrócenia do służby wojskowej młodszego chorążego sztabowego Jana Kozickiego, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Na wstępie chciałbym zaznaczyć, że w latach 2002-2003 organy kadrowe jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej zwalniając żołnierzy zawodowych ze służby, w części przypadków, uczyniły to wadliwie.

Departament Kontroli Ministerstwa Obrony Narodowej przeprowadził we wszystkich właściwych komórkach organizacyjnych resortu kontrolę w zakresie prawidłowości wydanych decyzji administracyjnych w sprawach zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej, jak i zasadności stwierdzania nieważności tych decyzji. Po jej zakończeniu zostały skierowane do prokuratury zawiadomienia o popełnieniu przestępstw.

W zakresie działań zmierzających do zadośćuczynienia poczuciu krzywdy i niesprawiedliwości, które stało się udziałem zwalnianych żołnierzy zawodowych, pragnę wyjaśnić, że sprawa każdego zwolnionego żołnierza zawodowego w związku z przeformowaniem wojskowych komend uzupełnień w okresie 2002-2003 jest rozpatrywana indywidualnie – na wniosek zainteresowanego.

Uwzględniając powyższe, Ministerstwo Obrony Narodowej, po wnikliwej analizie problemu, podjęło kroki mające na celu ustalenie sposobu postępowania wobec takich żołnierzy zawodowych, czego wynikiem było - uzależnione od sposobu zwolnienia żołnierzy zawodowych – wprowadzenie dwóch trybów postępowania.

Decydującym bowiem dla rozstrzygnięcia o sposobie zaspokojenia roszczeń finansowych żołnierzy zawodowych jest tryb wycofania z obiegu

prawnego decyzji o ich zwolnieniu, tj. czy nastąpiło to na skutek uchylenia takiej decyzji, czy też stwierdzenia jej nieważności.

Pragnę wskazać, iż wyrok sądu administracyjnego lub decyzja organu wojskowego, uchylająca decyzję o zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej, wywołuje skutki *ex nunc*, tzn. uchyla skutki decyzji od momentu prawomocności wyroku lub decyzji uchylającej. W takim przypadku należy więc uznać, że żołnierz został zwolniony z zawodowej służby wojskowej na podstawie ostatecznej decyzji administracyjnej, natomiast na skutek uchylenia tej decyzji ponownie został nawiązany stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej.

Z odmienną sytuacją mamy natomiast do czynienia w przypadku stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej, wywołującego skutek *ex tunc* i usuwającego skutki nieważnej decyzji od samego początku z mocą wsteczną.

W kontekście sprawy młodszego chorążego sztabowego Jana Kozickiego fundamentalne znaczenie ma fakt wydania decyzji Nr 1367/Pers z dnia 9 maja 2005 r., którą Dowódca Wojsk Lądowych stwierdził nieważność decyzji Nr 586/Kadr Dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego z dnia 26 listopada 2002 r. wypowiedzianej stosunek służbowy wspomnianego żołnierza zawodowego. W efekcie oznacza to, iż skarżący nie został zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Skutkiem takiego toku postępowania było to, że za ten sam okres otrzymał jednocześnie należne uposażenie z jednostki wojskowej oraz świadczenie pieniężne z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej. Po upływie roku od zwolnienia otrzymywał również emeryturę.

Tym samym, za ten sam okres otrzymał podwójną należność pieniężną, albowiem brak skutecznego zwolnienia z zawodowej służby wojskowej oznacza, że wypłacone z tego tytułu wyżej wspomniane świadczenia są świadczeniami nienależnymi. Usunięcie skutków nieważnej decyzji oznacza jednocześnie, że żołnierz pełnił zawodową służbę wojskową ze wszystkim wynikającymi z tego konsekwencjami, tj. z prawem do uposażenia oraz innych należności pieniężnych.

Ustawa z dnia 11 września 2003 r. *o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych* (Dz. U. Nr 179, poz. 1750 ze zm.) nie zawiera definicji nienależnego świadczenia, dlatego też wskazane jest posiłkowanie się przy określaniu tego pojęcia przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 161, poz. 93 ze zm.).

Opierając się na treści art. 410 Kodeksu cywilnego pragnę wskazać, że były żołnierz zawodowy, któremu wypłacono świadczenie, wskutek stwierdzenia nieważności decyzji dotyczącej zwolnienia z zawodowej służby wojskowej i który został przywrócony do tej służby, obowiązany jest do zwrotu przyjętego świadczenia.

Podobny pogląd został wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1995 r. (sygn. akt III CZP 46/95, OSNC 1995/7-8/114, Lex 4211). Pobranie świadczenia w wykonaniu decyzji nieważnej oznacza, iż doszło do spełnienia świadczenia nienależnego w rozumieniu art. 410 § 2 Kodeksu

cywilnego. W takim bowiem stanie rzeczy podstawa świadczenia była nieważna. Ogólne przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu należy stosować, m.in. wtedy gdy nie ma innego środka prawnego, przy wykorzystaniu którego możliwe byłoby przywrócenie równowagi majątkowej, naruszonej bez prawnego uzasadnienia. Dlatego też wypłacone świadczenie pieniężne należne z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej jest świadczeniem nienależnym, gdyż decyzja administracyjna, której skutkiem była wypłata świadczeń dotknięta była nieważnością.

Słuszność takiego postępowania wobec skarżącego dowodzi prawomocny wyrok Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 9 lutego 2006 r. (sygn. akt I C 512/05). Zasądza on od pozwanego na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w Bydgoszczy kwotę 18.728,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami, będącą przedmiotem sporu. Tym samym istnienie rozstrzygnięcia mającego walor rzeczy osądzonej uniemożliwia ponowne rozpatrzenie tej samej sprawy. W przedmiotowej sytuacji, mamy bowiem do czynienia z tożsamością sprawy (te same podmioty, przedmiot, stan prawny i faktyczny sprawy).

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w kwestii pobranej emerytury sprawa jest obecnie rozpatrywana przed Sądem Apelacyjnym w Bydgoszczy. Natomiast powództwo Jana Kozickiego przeciwko Dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego o zapłatę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania - Sąd Rejonowy w Bydgoszczy oddalił w całości. Od przedmiotowego wyroku powód wniósł apelację do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. Pierwsza rozprawa została wyznaczona na dzień 15 marca 2007 r.

Na zakończenie pragnę wskazać, że młodszy chorąży sztabowy Jan Kozicki został przywrócony do służby i pełni ją w Wojskowej Komendzie Uzupelnień w Mińsku Mazowieckim. Tym samym nie podzielił losu innych żołnierzy, dla których nie znaleziono etatu w Siłach Zbrojnych RP i zostali „ponownie zwolnieni”.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia żywię nadzieję, że uzna je Pan Marszałek za wystarczające.

Łączę wyrazy szacunku

Aleksander SZCZYGŁO

Do wiadomości:

Pan Szymon JAJKO

Dyrektor Departamentu Spraw Parlamentarnych
i Obsługi Rady do Spraw Uchodźców w KPRM